

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3220/2016. (XI. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 29.Beüf.11.815/2015/3. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó társasház közös képviselőjét ellátó Kft. képviselőjére jogosult ügyvezetője (a továbbiakban: indítványozó) a Pesti Központi Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék 29.Beüf.11.815/2015/3. sorszámú végzése sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében foglalt, a jogszabályok kötelező erejére vonatkozó előírást, az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának számos tézisének, az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogértelmezési szabályt, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogegyenlőség követelményét, valamint ugyanezen cikk (2) bekezdésében tilalmazott diszkriminációt, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerét, illetve ezen kívül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz fűződő jogot.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék említett végzésének, valamint az annak alapjául szolgáló Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.B.10.534/2015/8. sorszámú döntésének alkotmányossági vizsgálatát, illetve a hivatkozott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezi. Az indítványozó ezzel összefüggésben, az Abtv. 43. § (4) bekezdése értelmében kezdeményezi továbbá a bírói döntések alapját jelentő bűnügyi nyomozás során született rendőrhatalósági és kerületi ügyész-ségi határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben az indítványozó sértettként szerepel. A Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésében megállapított, majd a Fővárosi Törvényszék végzésében kisebb részben helyesbített és a büntetőügyben így irányadó tényállás szerint a társasház közgyűlése 2013 decemberében korábbi közös képviselőjének visszahívásáról döntött. A közgyűlési döntést követően a társasház közös képviselője a társasház pénzforgalmi számlájáról pénzáttalást kezdeményezett egy követeléskezelő társaság javára. Ezzel összefüggésben a társasház közös képviselőjének ellátásával később megbízott társaság tagja sikkasztás büntettének gyanúja miatt tett feljelentést. A büntetőfeljelentés alapján elrendelt nyomozást a rendőrhatalóság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 190. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján, bűncselekmény hiánya miatt szüntette meg. A nyomozó hatóság e határozatával szemben a feljelentő panaszt terjesztett elő, amelyet a nyomozást felügyelő kerületi ügyészség azért utasított el, mert megítélése szerint a nyomozást megszüntető rendőrhatalósági döntés törvényes, következtetése pedig megalapozott volt. Ezt követően a feljelentő jogi képviselője útján a Be. 199. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján pótmagánvádlóként lépett fel és vádindítványt nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz, amelyben a társasház korábbi közös képviselőjét sikkasztás büntettével vádolta. A kerületi bíróság az ügyben benyújtott vádindítványt a Be. 231. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján, törvényes vád hiánya miatt utasította el. A bírói döntés indokai szerint a vádindítvány több okból nem felel meg a Be. 2. § (2) bekezdésében foglalt törvényes vád kritériumainak. Egyfelől nem teljesült a vádemelés alaki feltétele, vagyis nem a vádemelésre jogosult nyújtotta be a vádindítványt. Pótmagánvádlóként a Be. 53. § (1) bekezdése szerint a sértett, jelen esetben tehát a társasház képviselője léphet fel. A bíróság érvelése szerint ugyanakkor a vádindítványt benyújtó feljelentő a társaság tagjaként sem a társaság képviselőjé-

re és ennek megfelelően pedig a sértett társasház képviselőjére sem volt jogosult. Másfelől a kerületi bíróság értékelése szerint a vádindítvány nem felel meg a törvényes vád tartalmi feltételeinek sem, mert az abban írt tények alapján nem ismerhető fel olyan pontosan körülírt cselekmény, amely büntető törvénybe ütközik (erről lásd: Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.B.10.534/2015/8. sorszámú végzésének 1 – 5. oldalait).

- [5] A feljelentő a jogi képviselője útján a kerületi bíróság döntése ellen a Fővárosi Törvényszékhez fellebbezett. Fellebbezésében állította, hogy a vádindítvány megfelel a törvényes vád követelményeinek, illetve ezen kívül előadta, hogy jogi képviselőjét már a nyomozás kezdeti szakaszában meghatalmazta, aki éppen ezért jogosult vádindítványt benyújtani. A Fővárosi Törvényszék a fellebbezést elutasította. Indokolása szerint a kerületi bíróság helytállóan döntött a vádlói legitimitáció hiányáról, ugyanis a büntetőeljárásban kizárólag a feljelentő és a későbbiekben az általa és nem a társasházat képviselő társaság által meghatalmazott jogi képviselő vett részt. A törvényszék utalt arra is, hogy a nyomozás során mind rendőrhatalóság, mind a kerületi ügyészség tévesen a feljelentőt tekintette sértettnek és a nyomozás során hozott határozatokat neki és nem a társaság képviselői jogával rendelkező indítványozónak kézbesítették. Mindez azonban nem befolyásolja azt, hogy a vádindítvány benyújtására a sértettet képviselő társaság jogosult, így a kerületi bíróság törvényesen határozott a vádindítvány elutasítása felől (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 29.Beüf.11.815/2015/3. sorszámú végzésének 2. oldalát).
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Panaszindítványát az Abtv. 27. §-ára alapítva állítja, hogy az ügyben hozott bírói döntés nincsen összhangban az Alaptörvény számos rendelkezésével. Az indítványozó szerint azért sérült az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében előírt követelmény, mert a nyomozás során eljáró szervek nem tartották meg az irányadó jogszabályi előírásokat. Ezzel összefüggésben az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának egyes tézisei azért sérültek, mert nem biztosították a sértett büntetőeljárás jogainak, így többek között a tájékozódáshoz, az iratmegismeréshez és a jogorvoslati nyilatkozat előterjesztéséhez fűződő jogainak érvényesülését. Az indítványozó ezt az okot jelöli meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében előírt jogegyenlőség, valamint ugyanezen cikk (2) bekezdésében tilalmazott hátrányos megkülönböztetés sérelmeinek alapjaként is. Az indítványozó további érvelése szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményei azért sérültek, mert a nyomozó hatóság és az ügyész törvénysértően a feljelentőt tekintette sértettnek és ezzel ténylegesen kizárta az eljárásból a sértettet. Végül az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz fűződő jog sérelmét azért állítja, mert a bűnügyben eljáró hatóságok a büntetőeljárás törvényben előírtak ellenére nem kézbesítették számára a nyomozás során meghozott határozatokat és így megfosztották a jogorvoslat előterjesztésének lehetőségétől. Végül az indítványozó előadása szerint az Alaptörvény 28. cikke azért sérül, mert az ügyben eljáró bíróságok nem vették figyelembe az eljárás során korábban elkövetett jogszabálysértéseket.
- [7] Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló első-, és másodfokú bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és a bírói végzések megsemmisítését.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §-ban, illetve az Abtv. 29–31. §-ban előírt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.
- [9] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó a törvényszék végzését többek között az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében foglalt alaptörvényi szabályra, az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának egyes téziseire, valamint az Alaptörvény 28. cikkére hivatkozással kifogásolja. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény e szabálya nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [42]]. Az Alaptörvény 28. cikke egy jogértelmezési szabályt tartalmaz, amely szerint „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.” Az Alkotmánybíróság gyakorlatában e jogértelmezési szabály sem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak [elsőként lásd: 3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [7],

majd később: 3176/2013. (X. 9.) AB határozat [29], 3059/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásainak tézisei értékeket és állami célokat valló deklarációk, amelyek ennek megfelelően szintén nem Alaptörvényben védett jogokat biztosítanak. A hivatkozott szabályok és az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint alkotmányjogi panaszt kizárólag Alaptörvényben biztosított jogra lehet alapítani. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.

- [10] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmére hivatkozó részei tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó törvényi követelményeknek. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése az általános egyenlőségi szabályt tartalmazza, míg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése a diszkriminációt tilalmazza. A felhívott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben előterjesztett indítványozói érvelés lényegében azt sérelmezi, hogy a büntetőügyben eljáró hatóságok nem tartották meg az eljárásban irányadó jogszabályokat. Emellett ugyanakkor az indítványozó nem ad elő olyan releváns alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, hogy bűnügyben eljáró hatóságok jogszabálysértései milyen kapcsolatban állnak az Alaptörvény XV. cikk felhívott klauzuláiból fakadó alkotmányjogi követelményekkel. Ebből következően az indítvány ebben a részében nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhet, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályokat. Az indítvány így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt törvényi követelményeknek [3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30], 3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [15]; 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [11] 3.3. Az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. Az Abtv. 27. § b) pontja alapján pedig alkotmányjogi panasz benyújtására akkor van lehetőség, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményei, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz fűződő jog sérelmeként előadja, hogy a bűnügyben eljáró hatóságok nem tették lehetővé, hogy gyakorolhassa a büntetőeljárás törvény szerint őt megillető sértetti jogokat, így többek között a nyomozás iratainak megismeréséhez fűződő, a tájékozódási, vagy a jogorvoslati jogokat. Az indítványozói érvelés alapján így a bűnügyben eljáró hatóságok jogszabálysértései vezettek az Alaptörvényben garantált tisztességes eljárás követelményeinek, valamint jogorvoslati jogának sérelméhez. A Fővárosi Törvényszék döntésének indokolása is tartalmazza, ezért az Alkotmánybíróság sem vitatja az indítványozó abbéli állítását, miszerint a büntetőügyben eljáró nyomozó hatóság és kerületi ügyészség, vélhetően tévedésből, a feljelentőt tekintette sértettnek és így a nyomozás során meghozott határozatokat a feljelentőnek és nem a bűncselekmény sértettjének kézbesítette, valamint a büntetőeljárásban a sértettet megillető jogok gyakorlását is a feljelentő számára tette lehetővé. A tisztességes eljárás követelményei nyilvánvalóan átfogják a büntetőügyben sértettként szereplő fél eljárási jogosítványai hatékony gyakorlásának lehetőségét [14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [43]], így kétségtelen, hogy a kifogásolt mulasztás az indítványozó tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz fűződő alapvető jogát egyaránt érinti. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság álláspontja értelmében a bíróság az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntésében nem is az indítványozó, hanem a feljelentő által benyújtott vádindítványt bírálta el. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megítélése szerint a kifogásolt bírói döntés valójában nem az indítványozó pótmagánvádlói fellépéséről döntött. Következésképpen az indítványozó jelen ügyben még nem élt a büntetőeljárás törvényben biztosított sértetti jogaival, így többek között még tájékozódási és jogorvoslati lehetőségeivel sem. A büntetőeljárás törvény számos szabálya lehetőséget biztosít ahhoz, hogy az indítványozó megismerhesse a büntetőügy iratait és annak alapján jogorvoslattal éljen a nyomozó hatóság nyomozást megszüntető döntésével szemben, majd pedig később, az ügyészség döntésétől függően, pótmagánvádlóként lépjen fel. Ennek megfelelően az indítványozó még nem merítette ki a büntetőügyben rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit és pótmagánvádlói fellépéséről sem született még jogerős bírói döntés, így az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panaszát idő előttinek ítélte [hasonlóan lásd:

3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [23]; vö. EJEb, *Scottani kontra Olaszország* (26775/02), 2005. február 24.). Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján abban az esetben nyújt jogvédelmet, ha az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Ebből következően az indítvány ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. § b) pontjában meghatározott feltételnek.

- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, részben pedig az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés e) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2016. október 24.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/335/2016.

